

כ"ה אלול תשס"ג
22 ספטמבר 2003

אל: תפוצה א', נצ(1), ב'(3), ג'(2), ד'(2), ו'

חוזר מס הכנסה מס' 15/2003 - מודיעין

הנדון: תיקון מס' 4 לחוק העבירות המינהליות

1. כללי

1.1 עיקרי התיקון

בתאריך 21.11.02 פורסם תיקון מס' 4 לחוק העבירות המינהליות (ס"ח 1875).

עיקרי התיקונים הינם כלהלן:

- א. מניעת הגשת כתב אישום לאחר מסירת הודעה על הטלת קנס מינהלי
- ב. הגדרה מחודשת של עבירה מינהלית חוזרת.
- ג. קביעת הוראות לענין עבירה מינהלית נמשכת.
- ד. הסדרת סמכות לביטול קנס מינהלי.
- ה. שינוי שיטת חישוב תוספות בגין פיגור בתשלום הקנס.
- ו. הוראות לענין מועדי המצאה בעבירות מינהליות.
- ז. התיישנות העבירה.
- ח. התיישנות העונש.
- ט. זיהוי "מפקח" במילוי תפקידו.
- י. הכשרת "מפקח" לענין חוק העבירות המינהליות.

מטרת חוזר זה לפרט את השינויים ואת השפעתם במהלך העבודה.

1.2 הגדרות

"מפקח" לענין עבירות מס, מי שמונה על-ידי שר האוצר להיות "מפקח" לענין חוק העבירות המינהליות והתקנות שהותקנו לפיו.

מפקח מס הכנסה שלא מונה על-ידי שר האוצר להיות "מפקח" לענין חוק העבירות המינהליות אינו רשאי להטיל קנס מינהלי.

"תובע מוסמך" תובע שהוסמך על-ידי היועץ לממשלה לענין ביטול קנס מינהלי קצוב.

2. מניעת הגשת כתב אישום לאחר מסירת הודעה על הטלת קנס מינהלי

התיקון קובע שלאחר שהוטל קנס מינהלי וההודעה נמסרה לחייב אין לתובע סמכות להגיש כתב אישום בשל אותה עבירה, אלא אם כן הגיש הנקנס בקשה להישפט (סעיף 15 לחוק).

לפי המצב הקודם ניתן היה להגיש כתב אישום כל עוד הקנס טרם שולם.

התיקון מיישם את הרעיון שעבירות שניתן לטפל בהן במישור הקנס המינהלי והוחלט על הטלת הקנס, אין לטפל בהן בהליך של כתב אישום.

3. הגדרה מחודשת של עבירה מינהלית חוזרת

3.1 בעבירות מיסים, הקנס על עבירה מינהלית חוזרת הוא כפל הקנס שנקבע לאותה עבירה (תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי – חיקוקי מיסים), התשמ"ז-1987, סעיף 3).

3.2 על-פי התיקון יחול שיעור הקנס המוגדל על אדם שעבר עבירה חוזרת בתוך שלוש שנים מיום שעבר את העבירה הקודמת והתקיים אחד מאלה:

א. הוא שילם בשל העבירה הקודמת קנס מינהלי או הורשע בשלה;

ב. חלפו המועדים להגשת בקשה להישפט או בקשה לבטל את הקנס, או הוגשה בקשה לבטל את הקנס והבקשה נדחתה על-ידי "תובע המוסמך".

3.3 לפני התיקון, לא ניתן היה להטיל את הקנס המוגדל על מי שהיה חוזר ועובר עבירות אם לא היה משלם את הקנסות שהוטלו עליו, כך שהחוטא היה יוצא נשכר.

3.4 הבדיקה האם עבירה היא עבירה מינהלית חוזרת נעשית על-ידי המחשב בשלב שידור הקנס (שאילתא KMH). יחד עם זאת, לפני שעובד הקנסות המינהליים מחתים את ה"מפקח" על ההודעה על הטלת קנס, עליו לאמת את הנתונים, וזאת מכיוון שהנתונים האגורים במחשב אינם בהכרח הנתונים הרלוונטיים להטלת הקנס.

כך, לדוגמא, לגבי אי רישום תקבול, התאריך הרישום במחשב הינו תאריך הביקורת. תאריך זה אינו זהה בהכרח לתאריך שבו לא נרשם התקבול שהוא התאריך הקובע לצורך חישוב שלוש השנים לעבירה מינהלית חוזרת. במקרים גבוליים יש לבדוק את דו"ח הביקורת עצמו כדי לוודא מתי נעברה העבירה בפועל.

3.5 בעבירות של אי ניכוי מס במקור (קוד עבירה 11), אי העברת ניכויים במועד (קוד עבירה 12) ואי הגשת הצהרה על עיסקת מקרקעין במועד (קודי עבירה 30 ו-40), יתריע המחשב על עצם העובדה כי העבירה שנעברה היא עבירה מינהלית חוזרת. על עובד הקנסות המינהליים לחשב את סכום הקנס המקורי (שאילתות KM77 או 961 לפי הענין), להכפיל את התוצאה ולרשום את הסכום המעודכן בשאילתא KMH.

4. קביעת הוראות לענין עבירה מינהלית נמשכת

התיקון מאפשר לקבוע בתקנות קנס שיוטל לאחר הטלת הקנס המקורי אם ההפרה שבגינה הוטל הקנס המקורי לא תוקנה עד המועד שנקבע.

טרם הותקנו תקנות המאפשרות הטלת קנסות בגין עבירה מינהלית נמשכת בעבירות מס.

5. הסדרת סמכות לביטול קנס מינהלי

5.1 לפני התיקון, לא ניתן היה לבטל קנס מינהלי שהוטל כדין והדרך היחידה שהיתה קיימת בפני הנקנס לערער על הקנס היתה לבקש להישפט על העבירה המיוחסת לו.

5.2 התיקון הסמיך "תובע מוסמך" לבטל קנסות בדרך מינהלית בתנאים הבאים:

א. הבקשה לביטול קנס הוגשה בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לנקנס הודעה על הטלת הקנס.

רק במקרים מיוחדים, אם שוכנע ה"תובע המוסמך" שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמונעו ממנו להגישה במועד והבקשה הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה רשאי הוא לדון בבקשה שהוגשה באיחור. לדוגמא: אם הנקנס אושפז תוך התקופה של 30 הימים לאחר שקיבל את ההודעה על הטלת הקנס, והגיש את הבקשה לבטל את הקנס מיד עם שיחרורו מבית החולים, ניתן לטפל בבקשתו למרות שחלפו המועדים.

ב. העבירה לא נעברה או שהיא לא נעברה בידי הנקנס.

לדוגמא: הוטל קנס על מנהל בתאגיד לפי סעיף 224א לפקודת מס הכנסה וסעיף 4 לתקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי – חיקוקי מיסים) בשל עבירת אי רישום תקבול בתאגיד שנעברה לפני מינויו כמנהל. במקרה זה המנהל החדש אינו נושא באחריות.

יושם לב שבעבירות נמשכות הנעברות על-ידי תאגיד, כגון: אי העברת ניכויים או אי הגשת דו"ח, גם מנהל חדש שמונה לאחר תחילת ביצוע העבירה נושא באחריות מיום מינויו כל עוד המחדל לא הוסר.

ג. בנסיבות המקרה אין ענין לציבור בהמשך ההליכים.

כעיקרון, משקבע המחוקק כי התנהגות מסוימת מהווה עבירה יש אינטרס ציבורי בקיום הליכים נגד העברין, וזאת כדי להגן על הערכים והעקרונות שהמדינה רוצה בהגנתם ושהעברין פגע בהם, וכן כדי ליצור הרתעה ולמנוע פגיעה בהם בעתיד.

רק אם קיימות נסיבות שיש בהן כדי להצביע על נזק שייגרם לאינטרסים ולערכים אחרים שגם בהם המשפט מעוניין, אם ימשכו הליכים נגד הנקנס, וכאשר העניין הציבורי בהפסקת ההליכים עולה על זה שבהמשך ההליכים, רשאי ה"תובע המוסמך" להגיע למסקנה, כי לא קיים עניין לציבור בהמשך ההליכים. (ראה למשל בג"צ 35/89 אורי גנור, עו"ד נגד היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2), 485)

5.3 הבקשה לביטול קנס תוגש למשרד אשר הטיל את הקנס.

המשרד ידווח בשאלתא KMV את עובדת קבלת הבקשה, והמחשב ינפיק הודעה לנקנס על קבלת הבקשה והעברתה ל"תובע המוסמך".

עובד הקנסות המינהליים יצרף ל"תובע המוסמך", בנוסף לבקשה והעתק אישור הקבלה, את התייחסות המשרד לטענות ולנימוקים שבבקשת ביטול הקנס.

5.4 הגשת בקשה לביטול קנס אינה דוחה את המועד לתשלום הקנס (60 יום ממועד המצאת ההודעה על הטלת קנס מינהלי).

- 5.5 נקנס שהגיש בקשה לביטול הקנס אינו רשאי להגיש בקשה להישפט לפני שה"תובע המוסמך" הודיע לו את החלטתו.
- דחה ה"תובע המוסמך" את הבקשה, רשאי הנקנס להגיש בקשה להישפט על העבירה תוך 30 יום ממועד המצאת ההחלטה.
- 5.6 ה"תובע המוסמך" יתן החלטה מנומקת בתוך זמן סביר בנסיבות הענין וימציא את החלטתו, כאמור, לפונה.
- ה"תובע המוסמך" יערוך רישום של קנסות שביטל לפי סעיף זה ושל העילות לביטול הקנסות. הרישום יעשה באמצעות מחשב שע"מ, בשאילתא KMV.
- 5.7 בהתחשב בכך שסמכויות ה"תובע המוסמך" הוגדרו בצורה מפורשת והינן מצומצמות, חשוב להמשיך להטיל קנסות מינהליים לאחר הפעלת שיקול דעת ובזהירות. לדרישה זו משנה תוקף לאור התיקון שמוסיף ודורש כי הקנס יוטל רק אם "היה למפקח או לרשם 'יסוד סביר להניח' כי אדם עבר עבירה" לעומת הדרישה של 'יסוד להניח' שנקבע לפני התיקון.

6. שינוי שיטת חישוב תוספות בגין פיגור בתשלום הקנס.

- 6.1 תוספת הפיגור המתווספת לקנס מינהלי שלא שולם במועד תחושב לאחר התיקון לפי הוראות סעיף 67 לחוק העונשין, דהיינו: בתום המועד לתשלום הקנס תיווסף תוספת פיגור בשיעור של חמישים אחוז מן הקנס או מחלקו שלא שולם ולאחר מכן בתום כל תקופה של ששה חודשים מן המועד הקבוע לתשלום הקנס חמישה אחוזים מן הקנס או מחלקו כאמור.
- 6.2 לגבי קנסות שנתווספו עליהם תוספות פיגור לפי השיטה הקודמת, החל מכניסת התיקון לתוקף, התוספת שתיווסף תהיה לפי השיטה החדשה, דהיינו חמישה אחוז בתום כל תקופה של ששה חודשים, כאשר התוספות עד לאותו מועד לא יתבטלו.
- 6.3 החישוב לפי השיטה החדשה מבוצע אוטומטית על-ידי המחשב.
- 6.4 התיקון האריך את התקופה לתשלום קנס מינהלי מ-30 יום ל-60 יום.
- 6.5 התיקון קבע אפשרות ש"תובע מוסמך" יהיה רשאי לפטור מתשלום התוספת שנתווספה לקנס כולה או מקצתה, אם נוכח שהעילה לאי תשלום במועד היא אחת מאלה:
1. נבצר מהמבקש לשלם את הקנס במועד בשל סיבות שאינן תלויות בו.
 2. הסיבה לחיוב בתוספת הפיגור יסודה בתקלה של רשויות המדינה.

7. התיישנות העונש

- 7.1 התיקון קבע כי אין להתחיל בגביית קנס מינהלי, ואם נפסק ביצועו לא ימשיכו בו, אם מיום שהוטל הקנס או מיום הפסקת הביצוע, לפי המאוחר, עברו חמש שנים.
- 7.2 משהתיישן העונש כאמור לעיל, מחשב שע"מ יאפס את יתרת הקנס.

8. הוראות שונות

- 8.1 התיקון הוסיף חובה על ה"מפקח" (לענין חוק העבירות המינלהיות) לקבל הכשרה למילוי תפקידו לענין העבירות המינהליות שבתחום סמכותו.
- 8.2 כמו כן נקבע שעל ה"מפקח" לשאת עמו את כתב המינוי בכל עת שהוא ממלא את תפקידו לפי חוק העבירות המינהליות ולהראות אותו לכל אדם לפי דרישתו.
- 8.3 ביטול קנס מינהלי וביטול תוספת פיגור יעשו אך ורק על-ידי "תובע מוסמך" שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לענין זה.

9. אחריות

פקיד שומה, ממונה מיסוי מקרקעין וסגניהם, לשכה משפטית, מחלקת המודיעין בנציבות, מרכזי מודיעין אחראים לביצוע הוראה זו

ב ב ר כ ה ,

נציבות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין